

TIMP BINECUVÂNTAT

Cesurile Unirii din Dealul Mitropoliei *

Astăzi, aici la București, la aniversarea a 150 de ani de la Unirea Principatelor Române, în acest Palat al Patriarhiei *ne aflăm de fapt pe locul unde a fost vechea clădire a Mitropoliei Țării Românești în care s-au desfășurat lucrările Adunării electivă din 1859, care a ales la 24 ianuarie pe Domnitorul Moldovei Alexandru Ioan Cuza și Domnitor al Țării Românești, înfăptuind astfel Unirea celor două Principate Române.*

În acest loc, pe cunoscutul *Deal al Mitropoliei*, reper al istoriei, credinței și culturii, *loc al binecuvântărilor care aduc bucurie oamenilor*, s-au desfășurat în urmă cu 150 de ani *cesurile Unirii*, binecuvântate și susținute de rugăciunea Bisericii, momente pe care noi astăzi le rememorăm, cu respect și recunoștință.

Adunarea electivă a Moldovei din 5/17 ianuarie 1859 de la Iași, prezidată de mitropolitul Moldovei Sofronie Miclescu, l-a ales Domnitor pe colonelul Alexandru Ioan Cuza.

Alegerea lui Cuza la Iași a fost primită de moldoveni cu o bucurie de nedescris. „*N-am văzut niciodată – nota un martor ocular – un entuziasm ca-n ziua aceea. Ore în șir au durat strigătele entuziaste ale poporului ... Patru zile orașul a fost iluminat. Patru zile în șir procesiunile au venit, la lumina a 400 sau 500 de torțe, să felicite pe Domn.*”¹

La București, situația Partidului Național, susținător al Unirii, era îngrijorătoare pentru că o căimăcămie interimară (regență) asigurase conservatorilor antiunioniști majoritatea în Adunarea electivă a Țării Românești, aceștia sprijinind candidatura foștilor Domnitori Gheorghe Bibescu și Barbu Știrbei. Pentru a preîntâmpina revenirea acestora la domnie, *cu două zile înainte de alegeri s-au adunat în Dealul Mitropoliei peste 30 000 de orășeni și țărani protestatari.*²

* Mesajul Preafericitului Părinte DANIEL, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la momentul solemn dedicat aniversării a 150 de ani de la Unirea Principatelor Române, organizat de Președinția României, Academia Română și Patriarhia Română, vineri, 23 ianuarie 2009, la Palatul Patriarhiei – Aula Magna „Teoctist Patriarhul”.

¹ Pr. Prof. Mircea Păcurariu, *120 de ani de la Unirea Principatelor*, în *Mitropolia Ardealului*, anul XXIV, nr. 1-3, ianuarie – martie 1979, p.11.

² Pr. Prof. Mircea Păcurariu, *op.cit.* p.11.

În seara zilei de 23 ianuarie, la o întrunire secretă a deputaților Partidului Național, ținută la hotelul *Concordia* din București, s-a discutat pentru prima dată despre realizarea Unirii prin alegerea ca Domnitor și în Țara Românească a lui Alexandru Ioan Cuza, *propunere care a fost primită cu multă căldură*.³

În dimineața zilei de 24 ianuarie 1859, după participarea tuturor deputaților la slujba de *Te-Deum* oficiată în Catedrala mitropolitană (actuala Catedrală patriarhală), *Adunarea electivă* a fost deschisă la orele 11.00 sub președenția Mitropolitului Nifon al Țării Românești.

După ce s-a făcut apelul nominal, deputatul Vasile Boerescu a cerut cuvântul și a rugat pe președintele Adunării să suspende ședința publică, pentru a face o propunere. Adunarea se consultă și aprobă. Se suspendă ședința publică și are loc, între toți membrii electori, o ședință secretă, într-o altă sală.⁴

În cadrul acestei ședințe deputatul Boerescu propune, într-o cuvântare plină de înfocare, Unirea prin alegerea Domnitorului Alexandru Ioan Cuza al Moldovei ca Domnitor și în Țara Românească. Doctorul Asachi, unul din membrii dreptei, întrerupse pe orator, nu însă pentru a-l combate, ci pentru a arăta că sunt și alte state care au un singur domnitor, deși două administrații deosebite, precum sunt Suedia și Norvegia. Această precizare crează un și mai mare entuziasm între toți deputații, naționaliști și conservatori, încât mulți încep a plânge de bucurie, iar Mitropolitul Nifon propune votarea sub jurământ, el însuși pronunțând jurământul cu lacrimi în ochi, în fața *icoanei Preasfintei Treimi*, rugându-se înaintea tuturor, cu aceste cuvinte:

“Doamne, Dumnezeuul părinților noștri, aruncă-Ți privirea Ta asupra inimilor noastre și nu slăbi curajul fiilor Tăi! Unește-i pe toți într-o cugetare și într-o simțire și fă ca inimile tuturor să aibă aceeași bătaie pentru țara lor. Prințul Cuza este unsul Tău între noi și pentru dânsul jurăm toți că-l vom susține”.⁵

După o oră și jumătate de deliberare secretă, Președintele Adunării, Mitropolitul Nifon, redeschide ședința publică pentru formarea comisiilor deputaților.

La orele 4 după amiază se redeschide ședința, iar Președintele Adunării declară Adunarea electivă constituită și o invită la alegerea biroului definitiv. După ce biroul a fost constituit și toate formalitățile terminate se propune săvârșirea jurământului prescris în asemenea caz de *Regulamentul Organic*. Mitropolitul Nifon a rostit cu glas tare *textul jurământului*, apoi toți deputații au săvârșit jurământul cu mâna pe *Sfânta Evanghelie* și sărutând *Sfânta Cruce*.

³ Ibidem.

⁴ Pr. Dr. Corneliu Zăvoianu, *Mitropolitul Nifon al Ungrovlahiei și Unirea Principatelor* în volumul *Biserica Ortodoxă Română și Unirea Principatelor – moment aniversar – (1859-2009)*, Editura Cuvântul Vieții a Mitropoliei Munteniei și Dobrogei, București 2009, p. 91, apud „Buletinul oficial”, Țara Românească, nr. 9, din 29 ianuarie 1859, p. 34.

⁵ Idem, *op. cit.*, p. 92.

În urma votului, după citirea biletelor, Mitropolitul Nifon proclamă numele Domnitorului Țării Românești ales în unanimitate și anume Alexandru Ioan Cuza, Domnitorul Moldovei.

La auzul acestei vești, poporul adunat pe Dealul Mitropoliei a fost cuprins de o bucurie de nedescris. Bucuria a fost vestită tuturor de dangătul clopotelor Mitropoliei și al celorlalte biserici, „tot Bucureștiul era în picioare de la Filaret la Dealul Mitropoliei, până la Băneasa...”⁶ - nota un cronicar al vremii.

Imediat după încheierea ședinței, conform hotărârii Adunării, Mitropolitul Nifon comunică prin depeșă telegrafică Domnitorului Alexandru Ioan Cuza rezultatul alegerilor din Țara Românească și îl invită să ia cârma Țării.⁷

De asemenea, se constituie o delegație condusă de Episcopul Clement al Argeșului, care a mers la Iași pentru a vesti prin viu grai Domnitorului moldovean Alexandru Ioan Cuza că este ales și Domnitor al Țării Românești.

Duminică, 8 februarie 1859, Mitropolitul Nifon al Țării Românești îl întâmpină pe noul Domnitor Alexandru Ioan Cuza în Catedrala mitropolitană din București, iar după închinare în fața Sfântului Altar, Domnitorul, împreună cu Mitropolitul și tot clerul, a intrat în sala de ședințe, unde, în prezența deputaților și a poporului, Domnitorul a pronunțat, cu mâna pe Sfânta Evanghelie, în fața icoanei Preasfintei Treimi următorul jurământ: „**Jur în numele Preasfintei Treimi și în fața Țării că voi păzi cu sfințenie drepturile și interesele Principatelor Unite; că în toată Domnia mea voi priveghea la respectarea legilor pentru toți și în toate, și că nu voi avea înaintea ochilor mei decât binele și fericirea nației Române. Așa Dumnezeu și confracții mei să-mi fie întru ajutor!**”⁸

După depunerea jurământului, Mitropolitul Nifon, în calitate sa de Președite al Adunării deputaților, ține un discurs în care spune: „... Măria Ta, ca cel chemat de poporul român și trimis de Providență, întinde-i (acestuia n.n.) dreapta Ta, ridică-l din căderea sa și îl condu pe câmpurile cele pline de flori nevestejite; căci numai acolo poate el să-și redobândească cununa gloriei și a virtuții cu care se încununară odată nemuritorii noștri strămoși; iar Măria Ta să trăiești ani mulți ca să lași mai multe pagini de fapte în istoria dulcii noastre Patrii!”⁹

Bucuria poporului față de alegerea noului Domnitor s-a manifestat puternic și acum, fiind întâmpinat la București aproape de întreaga populație a Capitalei în aclamații și urale, încât Mihail Kogălniceanu spunea că nici suveranii marilor state nu s-au bucurat de astfel de primiri.¹⁰

⁶ Pr. Prof. Mircea Păcurariu, *op.cit.* p.12.

⁷ Pr. Dr. Corneliu Zăvoianu, *op. cit.*, p.93, *apud* “Buletinul oficial”, Țara Românească, nr. 9, din 29 ianuarie 1859, p. 36.

⁸ Ibidem, p. 96.

⁹ Ibidem, p. 97.

¹⁰ Pr. Prof. Mircea Păcurariu, *op.cit.* p.12.

Devenit Domnitor, Alexandru Ioan Cuza a dus o susținută activitate politică și diplomatică pentru recunoașterea Unirii de către puterea suzerană otomană și puterile garante europene și apoi pentru desăvârșirea Unirii Principatelor Române pe calea înfăptuirii unității constituționale și administrative, care s-a realizat în ianuarie 1862, când Moldova și Țara Românească au format un Stat unitar, adoptând oficial numele de *România*, având capitala la București, cu un singur Guvern. Tot atunci cele două Adunări legislative, din Moldova și Muntenia, se unesc într-una singură, formând viitorul *Parlament* al României. Primul președinte al Adunării legislative unite a fost numit Mitropolitul Primat Nifon, care a deținut această funcție până la 6 decembrie 1864, când a fost numit în funcția de Președinte al Senatului, România trecând atunci la sistemul parlamentar bicameral. “*Primii și cei mai longevivi în demnitatea de președinți ai Senatului au fost mitropoliții Nifon și Calinic Miclescu (câte trei mandate, deci 12 ani)*”.¹¹

Realizarea Unirii Principatelor Române a fost benefică și pe plan spiritual, atrăgând după sine organizarea unitară a structurilor bisericești din toate provinciile românești, sub conducerea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, confirmat de Alexandru Ioan Cuza prin Legea din 1864. În același timp, prin demersurile lui Alexandru Ioan Cuza către Patriarhia Ecumenică (1865) pentru obținerea recunoașterii autocefaliei¹², s-au creat și premisele ridicării Bisericii Ortodoxe Române, autocefale din anul 1885, la rangul de Patriarhie, în anul 1925.

În această perspectivă, Domnitorul Alexandru Ioan Cuza a promulgat, la 3 decembrie 1864, *Decretul organic*, în care se arăta că “*Biserica Ortodoxă Română este și rămâne independentă de orice autoritate bisericească străină, în tot ceea ce privește organizarea și disciplina*” și că “*Sinodul general al Bisericii Române păstrează unitatea dogmatică a sfintei credințe ortodoxe cu Marea Biserică de Răsărit, prin coînțelegere cu Biserica Ecumenică a Constantinopolului.*”¹³

Multe din reformele Domnitorului Alexandru Ioan Cuza care priveau Biserica au fost foarte progresiste pentru acea vreme; iar unele măsuri luate de el au creat neînțelegeri și nemulțumiri. Având un accentuat spirit reformator, Cuza a dorit să facă unele înnoiri, dar, după propria-i afirmație: el “*n-a voit să facă rău Bisericii strămoșești, decât numai bine*”.¹⁴

Urmare promulgării, în decembrie 1863, a *Legii pentru secularizarea averilor mănăstirești*, deci a preluării averilor bisericești de către Stat, în timpul domniei lui Cuza s-au reglementat și principiile

¹¹ Nicolae Văcăroiu, Președintele Senatului, Alocuțiune cu prilejul ședinței solemne a Parlamentului României consacrate aniversării a 140 de ani de la constituirea Senatului României și de la instituționalizarea sistemului parlamentar bicameral, 15 septembrie 2004, www.senat.ro.

¹² Joanes Dominicus Mansi, *Sacrorum Conciliorum Nova Et Amplissima Colectio*, vol. 40, *Akademische Druck -U. Verlagsanstalt*, Graz, Austria, 1961, pp. 682-684, 686-688, 690-702.

¹³ *Decretul organic pentru înființarea unei autorități centrale pentru afacerile religiei române*, București, 1865, Constantin Drăgușin, *Legile bisericești ale lui Cuza Vodă și lupta pentru canonicitate*, în “*Studii Teologice*”, IX (1957), nr. 1-2, p. 86-103.

¹⁴ Pr. Ion Vicovan, *Alexandru Ioan Cuza și reformele bisericești*, în *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol II, Editura *Trinitas*, Iași, 2002, p. 164.

legale prin care Statul se obligă să sprijine Biserica. În acest sens, s-a stabilit prin lege plata unei părți a salariului preoților de la bugetul de Stat, sprijinirea învățământului teologic seminarial și universitar, acordarea a 8,5 ha de pământ bisericilor parohiale ș.a. .

De asemenea, datorăm lui Cuza înființarea Universității din Iași în 1860 și a Facultății de Teologie, înființarea Universității din București, înființarea de noi gimnazii și școli primare, obligativitatea și gratuitatea învățământului primar ș.a. .

Se cuvine să exprimăm aici astăzi, la nivelul cel mai înalt, în prezența Președintelui României, a reprezentanților Parlamentului, a membrilor Guvernului României, a reprezentanților Academiei Române, a reprezentanților multor instituții bisericești și civile, administrative, sociale și culturale, *omagiul și recunoștința noastră memoriei Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, Mitropolitului Nifon al Țării Românești și tuturor făuritorilor Unirii*. Totodată, rugăm pe *Preasfânta Treime*, icoana și izvorul unității și comuniunii, să ne ajute să cultivăm permanent unitatea națională, conviețuirea pașnică și cooperarea demnă spre binele României.

† DANIEL
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române